

УДК 159.98

Хлуд Дар'я Євгеніївна

курсантка 102 навчальної групи навчально-наукового інституту № 3

Національна академія внутрішніх справ

(Київ, Україна)

Науковий керівник:

Юрченко-Шеховцова Тетяна Іванівна

кандидат психологічних наук,

науковий співробітник наукової лабораторії з проблем психологічного

забезпечення та психофізіологічних досліджень

Національна академія внутрішніх справ

(Київ, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6541-3410>

ВИВЧЕННЯ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ КУРСАНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ

***Анотація:** у статті представлено результати проведеного психодіагностичного вивчення особистісних якостей курсантів першого курсу закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання. За результатами вивчення встановлено, що більшість курсантів характеризуються комунікабельністю, цілеспрямованістю та їм не притаманна консервативність та креативність.*

***Ключові слова:** особистісні якості, курсанти, психогеометрія.*

Геометричні схильності людини можуть багато сказати про неї. Психодіагностична методика «Психогеометрія» була розроблена американською психологинею Сьюзен Деллінгер та дозволяє визначати

притаманні людині риси характеру та прогнозувати моделі поведінки людини за допомогою геометричних фігур [2].

У основі психогеомерії лежать п'ять типів особистості та відповідні їм геометричні фігури: квадрат, коло, прямокутник, трикутник, зигзаг (ламана лінія).

Згідно з інтерпретацією методики коло – це символ гармонії. Той, хто обирає коло, щиро зацікавлений у гарних міжособистісних відносинах. Трикутник символізує лідерство. Прямокутник – це найбільш раціональна, надійна та правильна фігура (це як би перехідна форма від однієї фігури до іншої), яку обирають люди, які не задоволені своїм життям і тому зайняті пошуками кращого положення. Квадрат символізує консерватизм (дотримання традицій і суворих правил, чітке планування та стабільність). Зигзаг (ламана лінія) означає присутність у того, хто його обирає, уяви, пріоритетність індивідуальності та несприйняття рутинності [2].

У сучасних умовах розвитку суспільства важливим є вивчення особистісних якостей поліцейських [3]. Використання психогеомеричної методики потребує мало часу для проведення та зацікавлює респондентів [1]. Кількісні та якісні параметри оцінок стимульного матеріалу дозволяють у режимі експрес-діагностики визначити тип особистості людини та детальну характеристику її особистісних якостей, описати поведінку кожного типу особистості у стандартних ситуаціях.

З метою експрес-діагностики особистісних якостей курсантів першого курсу навчально-наукового інституту № 3 Національній академії внутрішніх справ було проведено психодіагностичну методику «Психогеомерія» (С. Деллінгер).

У дослідженні брали участь 30 курсантів (з них 15 осіб – жіночої статі та 15 осіб чоловічої статі). Вік респондентів – від 17 до 20 років.

Відповідно до завдань дослідження респонденти обирали геометричні фігури (від найбільш привабливої до найменш привабливої).

Згідно представлених у таблиці 1 даних, найчастіше на перше місце курсанти обирали коло (13 виборів), менше – прямокутник (7 виборів), квадрат (5), зигзаг (3), трикутник (2).

Таблиця 1. Розподіл геометричних фігур по рейтингу

Геометричні фігури	1 місце			2 місце			3 місце			4 місце			5 місце		
	Загалом	Чоловіки	Жінки	Загалом	Чоловіки	Жінки	Загалом	Чоловіки	Жінки	Загалом	Чоловіки	Жінки	Загалом	Чоловіки	Жінки
Квадрат	5	5	-	6	-	6	5	3	2	13	6	7	1	1	-
Коло	13	5	8	5	4	1	8	4	4	4	2	2	1	1	-
Прямокутник	7	3	4	2	1	1	5	2	3	5	4	1	10	4	6
Трикутник	2	1	1	11	7	4	9	3	6	4	1	3	4	3	1
Зигзаг	3	1	2	6	3	3	3	3	-	4	2	2	14	6	8

Геометричну фігуру коло на перше місце обрала найбільша кількість респондентів (13 осіб: 5 чоловіків і 8 жінок). Вони доброзичливі та мають розвинену емпатію (здатність співпереживати іншим). Вміють вислухати співрозмовника. Поступливі, неконфліктні, комунікативні. Їхній тип мислення правопівкульний (образний, більш емоційно забарвлений, переробка інформації не послідовна, а мозаїчна).

На друге місце респонденти найчастіше обирали трикутник (11 осіб: 7 курсантів та 4 курсанток). Вони досить впевнені у собі, ставлять на перше місце власний успіх і потребують постійної активності, не можуть «усидіти» на одному місці. Здатні легко навчатися, швидко опрацьовувати нову інформацію, однак з великими труднощами визнають свої помилки.

На третьому місці у виборах респондентів знаходиться квадрат. Його обрали 13 осіб (6 курсантів і 7 курсанток), що вказує на відсутність у них прагнення до організованості діяльності. Однак цю геометричну фігуру віднесли на перше місце 5 осіб чоловічої статі, що характеризує їх як терплячих й завзятих, акуратних, організованих у діяльності.

На передостанньому місці у виборах респондентів найчастіше прямокутник (10 осіб: 4 курсантів і 6 курсанток). Для тих респондентів, хто відвів останнє місце прямокутнику, притаманні стабільність, задоволеність наявним станом справ.

На останньому місці у виборах респондентів найчастіше зигзаг (обрали 14 осіб: 6 курсантів і 8 курсанток). Для респондентів, які обрали зигзаг на останнє місце, не характерні творчий підхід до вирішення справ.

Слід звернути увагу, що зигзаг обрали на перше місце 3 респондентів, 2 з них жіночої статі. Їм характерні досить високий рівень інтелекту та самооцінки, захоплення культурою, філософією, поезією, музикою, оцінювання інших людей, виходячи з їхніх внутрішніх якостей, а не соціального положення.

Разом з тим прямокутник обрали на перше місце 7 респондентів (3 курсантів та 4 курсанток). Вони прагматичні та емоційні, переживають відчуття замішання, заплутаності в проблемах, невизначеності. Їхня самооцінка низька, але вони допитливі, проявляють інтерес до всього, що відбувається, намагаються робити те, що ніколи раніше не робили, сміливі, хоча можуть проявити непослідовність, непередбачуваність вчинків.

Отже, майже половина респондентів (13 осіб) характеризується хорошими комунікативними вміннями, і майже стільки ж (14 осіб) не схильні проявляти творчий підхід при вирішенні завдань.

На основі проведеного аналізу виборів геометричних фігур респондентами, можна визначити характерні особливості їх ранжування (табл. 2).

Таблиця 2. Пріоритетність виборів геометричних фігур респондентами

				
---	---	---	--	---

Відповідно до даних таблиці, найчастіше респонденти обирали на перше місце круг, на друге місце – трикутник, на третє місце – трикутник і круг, на четверте місце – квадрат, на п'яте (останнє) місце – прямокутник і зигзаг. Це характеризує їх як комунікабельних, цілеспрямованих людей, яким не притаманна консервативність та креативність.

Висновки:

1. На основі проведеного психодіагностичного вивчення було визначено та описано особистісні якості респондентів.
2. Встановлено, що домінуючою фігурою у виборах респондентів є круг, а на третьому та останньому місця у виборах респондентів відсутні «чисті» фігури, коли якійсь фігурі надається перевага.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Захаренко Л. М. Використання психогеоетричних методик у діагностиці особистісних якостей курсантів. *Актуальні проблеми юридичної психології* : мат-ли III Міжнар. наук.-практ. конфер. (м. Київ, 25 квітня 2014 року). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2014. С. 187-189. URL : http://elar.naiau.kiev.ua/bitstream/123456789/10898/1/%D0%90%D0%BA%D1%82.%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1.%20%D1%8E%D1%80.%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB._p187-189.pdf
2. Особистість: практичні засади вивчення : навч.-метод. посібник. Т. 2. [Укладачі : Дмитрієва С. М., Максимець С. М., Бутузова Л. П., Дубравська Н. М., Фриз І. В., Сидоренко Н. І., Стахова О. О., Мачушник О. Л.]. Житомир : вид-тво ЖДУ ім. І. Франка, 2017. С. 141-143.
3. Юрченко-Шеховцова Т. І. Дослідження особистісних особливостей поліцейських. *Visegrad Journal on Human Rights*. № 1. Volume 2. 2019. С. 149-155. URL : <http://elar.naiau.kiev.ua/jspui/handle/123456789/14337>

Khlud Darya Evgeniivna

cadet of

National Academy of Internal Affairs

(Kyiv, Ukraine)

Scientific advisor:

Yurchenko-Shekhovtsova Tetyana Ivanivna

candidate of psychological sciences,

researcher of the scientific laboratory on problems

of psychological support and psychophysiological research

National Academy of Internal Affairs

(Kyiv, Ukraine)

STUDY OF PERSONAL QUALITIES OF FRESH-YEAR CADETS

***Abstract:** the article presents the results of a psychodiagnostic study of the personal qualities of first-year cadets at a higher education institution with specific learning conditions. According to the results of the study, it was established that most cadets are characterized by sociability, purposefulness, and are not characterized by conservatism and creativity.*

***Keywords:** personal qualities, cadets, psychogeometry.*